

TER BESLISSING

Datum

16 september 2025

Onze referentie

BZ2519069

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

nota

Kabinetsreactie op CAVV-advies nr. 50

Aanleiding

Ontvangst van advies nr. 50 van de Commissie van advies inzake volkenrechtelijke vraagstukken (CAVV) over de verplichting van derde staten om genocide te voorkomen.

Geadviseerd besluit

Uw akkoord met de kabinetsreactie op advies nr. 50 van de CAVV, alsmede met het ondertekenen van aanbiedingsbrieven voor verzending aan de Eerste en Tweede Kamer en de CAVV.

Kernpunten

- Op 4 augustus 2025 bood de CAVV haar advies 'De verplichting van derde staten om genocide te voorkomen' aan. De CAVV heeft dit advies uit eigen beweging uitgebracht.
- In haar advies concludeert de CAVV onder meer dat:
 - iedere derde staat die partij is bij het Genocideverdrag een eigen verplichting heeft om genocide te voorkomen en daar op consistente wijze op dient te reageren, waar ook ter wereld deze genocide dreigt plaats te vinden;
 - een derde staat verplicht is om te handelen, ook als hij niet de capaciteit heeft om, alleen handelend, een genocide te voorkomen;
 - de verplichting van de derde staat een inspanningsverplichting is en afhankelijk is van diens mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de personen die genocide plegen of dreigen te plegen, waarbij er geen voorgeschreven maatregelen zijn maar deze wel steeds ingrijpender moeten zijn als de situatie daar om vraagt.
- In de kabinetsreactie wordt aangegeven dat het advies grotendeels overeenkomt met de wijze waarop het kabinet de verplichtingen van Nederland onder het Genocideverdrag interpreteert. Hierbij merkt het kabinet op dat:
 - het opleggen van voorlopige maatregelen door het IGH in zaken waar bepaalde rechten onder het Genocideverdrag in het geding zijn een significante aanwijzing vormt voor het bestaan van een ernstig risico op genocide;

- o het kabinet niet over capaciteit beschikt om zelf onafhankelijk, gedegen en effectief onderzoek te doen naar mogelijke internationale misdrijven in iedere situatie ter wereld;
- o het door de CAVV gegeven overzicht van de categorieën van mogelijke maatregelen nuttig en inzichtelijk is, maar geen dwingend stappenplan vormt;
- o een derde staat zijn eigen veiligheidsbelangen mag meewegen bij de keuze voor het nemen van bepaalde maatregelen;
- o er situaties denkbaar zijn waarin het juist effectiever is om achter de schermen een derde staat op te roepen zijn handelswijze aan te passen, in plaats van hierover in de openbaarheid te treden.
- Het opleggen van voorlopige maatregelen betekent dat het IGH heeft vastgesteld dat er een risico op een onherstelbare inbreuk op de rechten van Zuid-Afrika bestaat. Het hof heeft daarmee niet vastgesteld dat het plausibel is dat er sprake is van genocide.
- De CAVV gaat in haar advies niet in op een specifieke situatie. De kabinetsreactie volgt deze lijn.
- Gezien de discussie in Kamer en maatschappij, gaat het kabinet, bij uitzondering, in de aanbiedingsbrief kort in op de situatie in de Gazastrook.
- Op grond van artikel 24 van de Kaderwet adviescollege moet de kabinetsreactie binnen drie maanden na ontvangst van het advies aan de Eerste en Tweede Kamer worden verzonden. In dit geval is de deadline derhalve 4 november 2025.

Datum
16 september 2025
Onze referentie
BZ2519069

Ernstig risico op genocide

- In de aanbiedingsbrief wordt voor het eerst expliciet erkend door het kabinet dat er een ernstig risico op genocide is. Eerder volgde dit impliciet uit de Kamerbrieven van 21 januari en 18 juni jl, 'Nederland neemt elk risico op genocide zeer serieus en heeft, mede in het licht van de genoemde verplichting, al langere tijd stappen ondernomen om de situatie naar vermogen te verbeteren'.
- Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen van 18 september jl. heeft MP aangegeven dat er risico's op genocide zijn.
- Ook in de nota ter informatie van de Volkenrechtelijk adviseur (BZ2409745, d.d. 16 december 2024) wordt gewezen op het ernstig risico op genocide in de Gazastrook. In die nota wordt o.a. het volgende gesteld: "Uit bovengenoemde VN en ngo-rapporten kan worden afgeleid dat sprake is van een ernstig risico op genocide. Op basis van het Genocideverdrag volgt hieruit voor NL de plicht zich in te spannen om genocide te voorkomen. Bij het nalaten hiervan kan NL aansprakelijk zijn voor schending van de eigen verplichtingen onder het verdrag. (...) De ontwikkelingen geven reden tot ernstige zorgen over de naleving door ISR van verplichtingen onder het Genocideverdrag. Dit betekent dat NL op basis van het Genocideverdrag de plicht heeft zich in te spannen om genocide te voorkomen" Deze nota is op 4 juli 2025 met de Kamer gedeeld.

Verplichting om genocide te voorkomen

- De verplichting om genocide te voorkomen en de bijbehorende plicht om te handelen ontstaat op het moment dat een (derde) staat verneemt, of

*aanbiedingsbrief
is nog niet
voldragen,
Daarom toch
eerst nu
kabinetsreactie
uit en apprecieer
COI separatist
later moment*

normaal gesproken had moeten weten, van het bestaan van een ernstig risico op genocide. Dit is ook eerder in Kamerbrieven zo gesteld.

- Het huidige advies is daarmee een voortzetting van de bestaande lijn dat de verplichting om genocide te voorkomen onder het Genocideverdrag ook op Nederland van toepassing is.
- Het bestaan van een ernstig risico op genocide is evident. Dit is op te maken uit de ernst van de situatie op de grond, de uitspraken van de regering Netanyahu, het meermaals opleggen van verschillende voorlopige maatregelen door het IGH, en diverse rapporten van onder meer VN-organisaties als het IPC en de *Independent International Commission of Inquiry on the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and Israel*, non-gouvernementele organisaties en wetenschappers.
- In de Kamerbrieven van 21 januari en 18 juni 2025 is het ernstige risico (BZ2409745, d.d. 16 december 2024) op genocide impliciet benoemd. Uw voorganger is tevens eerder een nota van de Volkenrechtelijk adviseur toegekomen waarin wordt gesteld dat uit de genoemde VN en NGO-rapporten kan worden afgeleid dat er sprake is van een ernstig risico op genocide. Deze nota is op 4 juli 2025 met de Kamer gedeeld.
- De verplichting om genocide te voorkomen uit het Genocideverdrag is een inspanningsverplichting (geen resultaatsverplichting). Hoewel het verdrag geen duidelijkheid schept over de exacte manier waarop een derde staat invulling zou moeten geven aan deze verplichting, zijn staten verplicht alle redelijkerwijs beschikbare maatregelen te nemen. Hierbij is onder andere relevant wat de politieke banden zijn met de staat/personen die betrokken is/zijn bij de (dreigende) genocide.
- Met het erkenning van deze plicht wordt niet afgeweken van de beleidslijn omtrent het kwalificeren van genocide.

Datum
16 september 2025

Onze referentie
BZ2519069